

1980, 14. ledna – Sdělení VONS č. 162 „Zadržení člena VONS ing. Jana Litomiského“ o provedení domovní prohlídky u Jana Litomiského a jeho zadržení pro údajné spáchání trestného činu ohrožování mravní výchovy mládeže.¹

V pátek dne 14. 1. 1980² ve 14 hod. odpoledne byl na svém pracovišti v JZD Horní Cerekev zadržen signatář Charty 77 a člen VONS ing. Jan Litomiský. V době od 16.30 do 21.30 byla provedena v jeho bytě ve Vyskytné č. 2, okres Pelhřimov, domovní prohlídka. Příkaz k ní, vydaný náčelníkem OO VB Pelhřimov nadporučíkem Sochořem, byl doručen až dodatečně. Tvrdilo se v něm, že v domě ing. Litomiského se scházejí osoby mladší 18 let, „které tam požívají alkoholické nápoje a nedovolené léky“. Dále bylo v usnesení o domovní prohlídce vysloveno podezření, že „mladistvé osoby požívají drogy“ a že se „za přítomnosti mladistvých rozšiřují pornografie a jiné nevhodné tiskoviny“. Tím by se měl Jan Litomiský dopustit trestného činu ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217, odst. 1 tr. z. (Místní policejní orgány mají ve své evidenci doklad o návštěvě jediné mladistvé osoby, a to vzdálené příbuzné signatáře Charty 77 a Litomiského přítele ing. Tomáše Hradílka – šestnáctileté M. Hradílkové, získaný při kontrole občanských průkazů přímo v objektu dne 29. 12. 1979.)

V době nočního klidu ve 22.45 byl prohledán též automobil ing. Jana Litomiského, přičemž mu byl bez náležitého zdůvodnění odebrán technický a řidičský průkaz. Průběh obou prohlídek uvedená podezření ani v nejmenším neprokázal. Zato však byly jako obvykle v takovýchto případech zabavovány materiály Charty 77, dále např. zpráva příbuzných odsouzených o veřejném soudním přelíčení s šesti členy VONS konaném v říjnu 1979 v Praze,³ samizdatová filozofická a teologická literatura (J. Litomiský aktivně laicky působí v Českobratrské církvi evangelické), magnetofonové pásky s neoficiální hudební produkcí, telefonní seznam a dva psací stroje. O charakteru prohlídky svědčí některé výmluvné detaily.

Mezi jiným byla například zabavena (v jednom exempláři) pohádka od jednoho z členů VONS Václava Bendy (mluvčího Charty 77) „O strašném boji mrňavců s obludou“, kterou napsal pro svých pět malých dětí ve vězení a již shledal nezávadnou jak cenzor odboru vyšetřování StB v Praze-Ruzyni, tak i jeho kolega ze Sboru nápravné výchovy tamtéž. Rovněž byla zabavena secesní porcelánová dóza a talíř, majetek rodičů J. Litomiského s tím, že je podezření, že pochází ze sbírek státního zámku v Telči, a nedávno oficiálním nakladatelstvím vydaný nový ekumenický překlad Bible. Domovní prohlídku vykonali prap. Jeřábek⁴, nadstržm. Šanda, npor. Skořepa, por. Sedláček a tři neidentifikovaní zaměstnanci českobudějovické StB.⁵

Po ukončení prohlídky byl ing. Litomiský převezen do Pelhřimova, kde byl zadržen nejprve do neděle 6. 1. 1980 odpoledne a pak se souhlasem prokurátora na dalších 48 hodin s odůvodněním, že v domě byl nalezen z novin vystřižený fotografický snímek prezidenta G. Husáka při novoročním projevu, doplněný kombinovanou technikou provedeným motivem z hracích karet, čímž údajně vzniklo podezření z trestného činu podle § 103 (hanobení představitele státu světové socialistické soustavy).⁶ Přestože se žádné z uvedených podezření náležitě neprokázalo, bylo vyhledavatelem prap. Jeřábkem vzneseno obvinění podle § 217, odst. 1 (ohrožování mravní výchovy mládeže).⁷ Prokurátor však důvody, které ho vedly k tomuto rozhodnutí, neuznal za dostačující a trestní stíhání nezačal. Ing. Jan Litomiský byl potom 8. ledna po 96 hodinách zadržení propuštěn.⁸

Postup orgánů SNB v tomto případě nelze hodnotit jinak než jako pokus o diskreditaci J. Litomiského za jeho podíl na nezávislých občanských iniciativách a o bagatelizaci přirozené autority, jíž požívá dokonce i mezi těmi občany ze svého okolí, kdož se na nich nepodílejí.

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 2, s. 12–13.

POZNÁMKY

- ¹ K perzekuci Jana Litomiského viz dále sdělení VONS č. 169, 175, 212, 236, 277, 285, 318, 358 a 440, dokumenty č. 170, 176, 213, 237, 278, 286, 319, 361 a 443, a dokument č. 1172.
- ² Správně 4. 1. 1980.
- ³ Zpráva je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 310, sign. IV/3, kart. 51.
- ⁴ Celým jménem Jiří Jeřábek.
- ⁵ Protokol o provedení domovní prohlídky je uložen in: KS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Jana Litomiského (spis. zn. 1 T 10/81) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 3 Rt 236/90.
- ⁶ Správně se jedná o trestný čin hanobení republiky a jejího představitele. Trestný čin hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele byl v trestním zákoně označen jako § 104.
- ⁷ Podle protokolu o výslechu J. Litomiského z 5. 1. 1980 bylo Litomiskému sděleno obvinění z trestného činu ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. b) tr. zák. Obvinění bylo odůvodněno následovně: „[...] na podkladě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že se ve vašem bytě ve Vyskytné čp. 2, okr. Pelhřimov, schází mladistvé osoby, které požívají alkoholické nápoje a tím je svádíte k zahálčivému a nemravnému způsobu života“. Litomiský toto obvinění odmítl v plném rozsahu. KS v Českých Budějovicích, soudní spis k případu Jana Litomiského (spis. zn. 1 T 10/81) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 3 Rt 236/90.
- ⁸ Okresní prokurátor v Pelhřimově JUDr. Jaroslav Vyháněk dokonce Litomiského neoficiálně vyzval, aby odvolal svou původní výpověď, která stejně nebyla podle Litomiského pravdivá, že je autorem portréту hanobícího hlavu státu, aby ho nemusel obžalovat z trestného činu hanobení republiky a jejího představitele. Stejně tak ocenil Litomiský i slušné chování jihočeských příslušníků VB, např. v cele předběžného zadržení, kterým byla celá věc evidentně trapná, a od jednání svých kolegů ze Státní bezpečnosti se distancovali. Rozhovor Jaroslava Pažouta s Janem Litomiským, 12. 1. 2010.